

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei

Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,

Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se

la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă,

P.O. Box 136-137 — telex: 11226, București,

str. 13 Decembrie nr. 3.

Emanuil Gojdu

Anul 1977 este anul aniversării unor evenimente însemnate din istoria poporului român și al amintirii unor personalități de seamă din trecutul lui; personalități care au luptat și au murit pentru zidirea coloanelor principale ale edificiului național: unitatea, independența și progresul material și spiritual al întregului popor.

Între bărbații de seamă a căror amintire se face în chip deosebit în acest an este și marele mecenat al românilor transilvăneni, Emanuil Gojdu, de la a cărui naștere s-au împlinit 175 ani.

Personalitatea și faptele sale îl așază în rândul acelor bărbați care primesc numele de „părinți ai națiunii române”, pentru dragostea lui de neam și lupta pe care a dus-o pentru apărarea și ocrotirea românilor transilvăneni, într-o vreme în care puteri vrăjmașe încercau să-i despartă și să nimicească unitatea și independența, la care are dreptul fiecare popor.

Emanuil Gojdu aparține, în primul rând, românilor bihoreni, prin viața și mormântul părinților și prin nașterea sa în Oradea prin prietenii politici și de credință, dar prin activitatea și faptele lui, el este al tuturor românilor transilvăneni, al căror îndrumător și mare binefăcător a fost.

Legătura cu Biserica ortodoxă a mărturisit-o de atâtea ori și a dovedit-o prin fapte de filantropie. Astfel, când a fost sărbătorit la vârsta de 60 ani, spunea: „Ca fiu credincios al Bisericii mele, laud Dumnezeu că m-a creat român; iubirea ce am către națiunea mea neîncetat mă îmboldește să stăruie în faptă, ca încă și după moarte să erump de sub glia mormântului, spre a fi pururea în mijlocul națiunii mele.”

Epoca în care a trăit Emanuil Gojdu (1802—1870) a fost una dintre cele mai frământate din istoria românilor transilvăneni.

El a căutat să fie folositor națiunii sale, în împrejurări grele, apărându-i libertatea, dreptatea și credința. Deși dobândise titlul de „nobil”, nu s-a despărțit de corpul națiunii sale al cărui mădular viu și activ a fost totdeauna. „M-am simțit fericit, spunea el, ori de câte ori am împărțit unor frați de ai mei, nenobili, binefacerile.”

Ca deputat în Camera Magnaților, în calitate de comite al județului Caraș și ca deputat de Tinca, el a luptat din toate puterile „pentru ridicarea și înaintarea materială și spirituală a neamului și a lucrat ca român și patriot”.

Răsărit dintr-o rădăcină viguroasă de macedo-român, ca și prietenul său, mitropolitul Andrei Șaguna, chiar dacă a crescut și a activat într-un climat neprielnic pentru a-și arăta toată puterea iubirii sale de neam și s-a înclinat uneori vînturilor ce suflau puternic, el nu s-a abătut de la comandamentele supreme ale națiunii române. În viață a trebuit să manifeste anumite convergențe la cerințele politice ale timpului, prin Fundația sa însă a devenit nemuritor și mereu în mijlocul neamului românesc, așa cum și-a dorit.

Sînt trei laturi principale ale activității lui Emanuil Gojdu: 1. Apărător al românilor din imperiul austro-ungar. 2. Luptător pentru eliberarea Bisericii ortodoxe din Transilvania de sub jurisdicția Carlovilor și 3. Mare mecenat al tinerimii române prin întemeierea Fundației, care îi poartă numele, din ajutoarele căreia au beneficiat pînă în anul 1918 (fiindcă numai pînă atunci Reprezentanța a putut dispune de veniturile ei), 303 bursieri, între care amintim pe Valeriu Braniște, Octavian Goga, Dumitru Lascu, Nicolae Zigre, Dr. Petru Groza, Teodor Neș și alți mulți medici și profesori care, datorită acestor ajutoare,

(Continuare în pag. 3)

Episcopia Aradului are arhiereu-vicar

Venind în întâmpinarea cererii titularului ei, Prea Sfinția Sa Dr. Visarion Aștilean, Sfîntul Sinod al Bisericii noastre a ales arhiereu-vicar al Episcopiei Aradului, Ienopolei, Hălmeagului și Hunedoarei pe P. Cuv. Sa Părintele Arhimandrit Gherasim Cucoșel, starețul Sf. Mănăstiri Putna, bine cunoscut și apreciat unanim ca pilduitor cirmuitor de așezămînt monastic, slujitor bisericesc de voca-

Prea Sfinția Sa Gherasim Hunedoreanul, arhiereu-vicar

ție, cu inimă caritabilă și rîvnă sfîntă întru săvîrșirea a tot lucrul bun și de folos.

În ziua de 16. VI. 1977 a avut loc la Departamentul Cultelor înmînarea Decretului Prezidențial de recunoaștere a P. Cuv. arhim. Gherasim Cucoșel în funcția de arhiereu-vicar al Episcopiei ortodoxe Arad.

După ce D-l director Iulian Sorin a dat citire Decretului Prezidențial, a luat cuvîntul P. Cuv. arhim. Gherasim Cucoșel care în cuvinte emoționante a mulțumit înaltei conduceri de stat pentru încrederea ce i-a fost acordată. Evocînd activitatea sa pe meleagurile moldovene în calitate de călugăr și apoi stareț al Mănăstirii Putna, P. Cuv. Sa a exprimat profunza sa grațitudine față de autoritățile statului și personal față de Excelența Sa Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, care au asigurat un climat de depline libertăți religioase, îndatorîndu-se ca prin activitatea sa viitoare să slujească cu devotament Biserica strămoșească și

interesele superioare ale poporului român, „îmbinînd armonios credința străbunilor ortodocși cu dragostea înflăcărată față de patrie”.

Felicitînd pe nou-alesul arhiereu-vicar, D-l Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor, a subliniat bunele raporturi ce există între statul socialist român și Biserica Ortodoxă Română, subliniind că aceasta constituie o caracteristică a raporturilor statului nostru socialist cu toate cultele.

D-l președinte I. Roșianu și-a exprimat încrederea că, folosind aleele însușiri dobîndite în decursul anilor ca slujitor al Bisericii și bun cetățean, va ridica pe noi trepte contribuția sa la împlinirea nobilelor idealuri ale păcii, suveranității și independenței țării noastre.

În încheierea cuvîntului său, D-l președinte Ion Roșianu a subliniat speranța că, în noua sa misiune, arhiereu-vicar Gherasim Hunedoreanul va da noi valențe calităților sale și împreună cu P. S. Visarion va contribui la dezvoltarea bunelor tradiții ale acestei episcopii.

Din partea autorităților de stat au mai fost prezenți D-l vicepreședinte Gh. Nenciu, directori și alte cadre de conducere din Departamentul Cultelor, secretarii comitetelor executive ale consiliilor populare județene Arad și Hunedoara.

La festivități au fost prezenți I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Visarion al Aradului, P. S. Episcop-vicar patriarhal Antonie Ploieșteanul, P. S. Timotei Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Din partea celorlalte culte au fost prezenți monseniorul Ferdinand Ciza din partea protopopiatului romano-catolic Timișoara; pr. vicar Gheorghe Hranisavlievici al Vicariatului ortodox sîrb din Timișoara, pastorul Deac Gligor președintele Conferinței adventiste din Timișoara, pastorul Grec Traian președintele comunității baptiste Arad, pastorul Arden Petre președintele filialei penticostale Arad și alți reprezentanți ai cultelor.

Instalarea primului arhiereu-vicar al Episcopiei Aradului s-a săvîrșit — cu îndeplinirea procedurilor bisericești îndătinate — Duminică, 26 iunie 1977.

Simbătă seara, la catedrala episcopală din Arad, îndată după Vecernie, s-a desfășurat rînduiala che-

(Continuare în pag. 3)

Aspect de la înmînarea Decretului Prezidențial la Departamentul Cultelor

Cu privire la cimitire și îngrijirea lor

Cimitirele și mormintele sînt locuri de veșnică odihnă pentru trupurile celor dragi ai noștri: strămoși, moși, părinți, frați, soți, copii și rudeni, prieteni și cunoscuți, înaintași binefăcători ai noștri, care au adormit cu credință în Hristos-Domnul și nădejdea învierii. Aici trupurile lor așteaptă ziua învierii și a judecării de obște, după care urmează viața veșnică. Trebuie să știm că cimitir vine din limba greacă și înseamnă dormitor.

Pentru idealurile care au dinamizat sufletele celor adormiți, mormintele sînt oaze de regenerare și reconfortare spiritual-morală pentru urmași. Prin ele ne legăm de tradiția și virtuțile străbunilor și ne făurim — prin veacuri — un viitor fericit. Lîngă mormintele vrednicilor înaintași se sudează legătura dintre generațiile unui popor, se desăvîrșește simbioza organică și își trec din mînă-n mînă torța de lumină a idealurilor sfinte pe care le nutrește fiecare generație.

De aceea, pentru marea lor semnificație și pentru valoarea lor religios-morală, cultural-națională și umanitară, cimitirele și mormintele — ca izvor de educație — trebuie prețuite și îngrijite cu cea mai înaltă conștiință. Această îngrijire este o datorie creștinească, pe care o avem toți față de binefăcătorii noștri trupesti și sufletești. Din aceste motive Biserica a considerat cimitirele ca locuri sacre.

În fruntea datoriilor față de înaintași stă recunoștința și cinstirea lor pentru că ei ne-au dat viața și educația, ca prin muncă și virtute — să fim folositori Bisericii, Patriei, poporului, omenirii întregi. Un popor care nu-și cinstește mormintele, pe binefăcătorii săi, care n-are „cultul eroilor” și al înaintașilor săi dispăre din istorie.

Împotriva cinstirii mormintelor rudeniilor și binefăcătorilor noștri se greșește pe două căi egal de condamnabile: 1. prin neîngrijirea mormintelor și 2. prin îngrijirea exagerată de morminte. Una păcătuiește prin nerecunoștință, alta printr-o deplasată recunoștință — față de trup. Le vom cerceta mai de aproape.

1. Despre neîngrijirea mormintelor și a cimitirelor și nerecunoștința față de înaintași, semnalăm două cazuri extrem de concludente:

a) Într-una din misiunile avute cu ani în urmă, am vizitat o parohie din jud. Alba. Cimitirul nu era îngădît și animalele se plimbau în voie, păs-cind iarbă pe mormintele cu crucile rupte. Totul era neglijat. În predică am arătat păcatul celor care nu îngrijesc de mormintele rudeniilor lor, recunoștința și respectul pe care-l datorăm celor decedați, ale căror trupuri trebuie să le cinstim. Oasele lor sînt și oasele noastre și ele așteaptă ziua învierii, ca — unite cu sufletul — să trăiască în veci. Am îndrumat la îngădirea cimitirului și îngrijirea mormintelor. Curînd după aceasta s-a făcut gardul la cimitir și s-au îngrijit mormintele — spre bucuria credincioșilor.

b) Al doilea caz de neglijență se observă la unele cimitire cu caracter istoric, unde sînt îngropați oameni de seamă ai noștri și unde se mai găsesc mormintele nu suficient îngrijite. Este adevărat că aceste cazuri sînt din ce în ce mai rare, dar ele nu trebuie să se mai întîlnească niciunde. Este semnificativă în această privință preocuparea parohiilor din Miercurea Sibiului de a se îngriji de mormîntul Iuditei Măcelaru, mare animatoare a colectelor făcute în Transilvania în timpul războiului pentru Independență din 1877/78.

2. Față de cei adormiți se greșește și printr-o exagerată îngrijire de trupul lor, în dauna sufletului lor. Adevărul acesta se poate verifica ușor, dacă intrăm în cimitirele orașelor noastre. Rămii uimit de cele ce vezi: cripte și cavouri mari, în adîncime, dar mai ales la suprafața pămîntului. Sînt ridicate adevărate „case” pentru „locuința morților”, toate împodobite cu mobilier ales: măsuțe, scaune, vase ornamentale, scoarțe, covoare, preșuri, tablouri, fotografii, becuri de iluminat etc. Se pare că decedații sînt într-un permanent cros de inedită arhitectură funerară, antrenați de cei vii, care-și pregătesc și pentru ei aceste „salonașe” în care se fac investiții cu totul exagerate. Este firesc să te întrebi pentru ce fac acestea? Ce se urmărește prin acest „cult” față de trupul-cadavru. Voiesc oamenii să-și etaleze averea și să se mîndrească în viață că sînt „cineva”? Pentru ce atîta atenție trupului care este „pămînt și cenușă” și aici se întoarce? (Fac. 3, 19). Ele nu folosesc cu nimic celor decedați, pentru că trupul este mort, iar sufletul nu locuiește în el. Această risipă de bani, acest „lux funebru” nu folosește nici celor ce le ridică. El este chiar păcat înaintea lui Dumnezeu pentru că deplasează centrul preocupărilor creștinești de la sufletul nemuritor care este esența omului, la trupul său muritor. Deci, este o răsturnare a concepției creștine despre om, lume și sensul vieții omenesti și înlocui-

rea ei cu o viziune necreștină, atunci cînd se fac investiții de zeci de mii de lei din care s-ar putea folosi o parte spre ajutorarea semenilor, în interese obștești.

Am dori să precizăm că Biserica noastră ne învață să fim recunoscători față de binefăcătorii noștri adormiți, ridicîndu-le la mormînt o cruce, sau făcîndu-le o criptă sau un cavou modest, fără cheltuieli exagerate. În schimb toată atenția trebuie acordată sufletului, pentru că este nemuritor și se întoarce la Dumnezeu care l-a creat după „chipul și asemănarea sa” (Fac. 1, 26).

Este absolut necesar să consemnăm adevărul, care umple veacurile, că nimeni nu se poate considera achitat de obligațiile morale, de recunoștință față de binefăcătorii săi decedați, dacă le-a ridicat o cruce la mormînt sau le-a zidit „o casă” luxoasă în cimitir, după care sînt complet uitați sau sînt pomeniți din ani în ani. Recunoștința nu se poate arăta în ziduri reci, de care n-au nevoie nici trupul și nici sufletul. Poate că cei ce ridică aceste „case ale morților” n-au nimic comun cu credința creștină, pentru că nu cred în Dumnezeu și în veșnicia sufletului. Ei socotesc că odată cu moartea trupului s-a încheiat rostul omului în lume, că sufletul piere odată cu trupul și nu există un Judecător drept care cîntărește viața fiecăruia.

După doctrina Bisericii noastre, recunoștința față de cei decedați ne-o arătăm prin rugăciuni parti-

culare și publice la cultul divin și prin parastase la timpul rînduit de Biserica. În sensul acesta am citit într-un cimitir bine îngrijit (Mohu-Sibiu) următorul epitaf edificator, scris de copii pe crucea de la mormîntul părinților lor: „Recunoștința adevărată / trăiește-n sufletul creștin / Nu prin lespedea de piatră; / Ci-n rugi fierbinți / Spre Tatăl cel divin”!

Da, numai rugăciunea credinței și bogăția faptelor de milostenie făcute cu cei nevoiași în numele și pentru iertarea păcatelor celor adormiți sînt bine plătute lui Dumnezeu și necesare tuturor (Matei 25, 34—36). Ele sînt comoară de virtuți nepieritoare care ne fac „asemenea” lui Dumnezeu, ne îndumnezeiesc și ne unesc cu El. De aceea, să fim înțelepți în Hristos și, lepădînd trufia lumească în fața morții, să ne îndreptăm toată atenția și grija spre rugăciune și milostenie, pentru că ele sînt de real folos sufletelor celor adormiți și celor din viață.

Cîte lucruri bune și de valoare s-ar putea face cu banii investiți, din orgoliu, pentru aceste deșertăciuni lumești! Acești bani ar putea fi dați ca milostenie pentru ridicarea și repararea bisericilor, pentru pictarea lor frumoasă și înzestrarea cu mobilier ales, pentru îngrijirea cimitirelor etc.

Este o problemă de mare actualitate, la care sîntem chemați să reflectăm serios, pentru o cît mai înțeleaptă și creștinească îngrijire a mormintelor și cimitirelor.

Pr. Dr. S. Radu

Despre adevărata religiozitate

Mai presus de legăturile, relațiile și comunicările pe care le face credinciosul, în viața de toate zilele, el simte trebuința unei legături cu Dumnezeu, care pornește dintr-o iubire fiască.

Acestei legături a iubirii și cinstirii lui Dumnezeu îi spunem religie. Manifestarea sau practicarea religiei conturează și definește chipul religiozității unui credincios, felul în care o înțelege, o simte și o trăiește. Departe de a fi o poruncă impusă din afară adevărata religiozitate este o expresie a sentimentelor proprii, izvorîte din credință, cum zice Sf. Evanghelist Ioan: „Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă el ne-a iubit cel dintîi” (I Ioan 4, 16 și 19). Iar Sf. Apostol Pavel zice că „fără credință nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că el este și că se face răsplătitor celor care îl caută” (Evr. 11, 6).

Această căutare a lui Dumnezeu nu se face la întîmplare, nici ocazional sau în baza unui program, ci ea este înfățișarea permanentă a religiozității unui credincios, în tot locul.

Credinciosul care e pătruns de adevărata religiozitate nu este un simplu formalist în desfășurarea credinței sale, ci în mod rațional se menține sub controlul conștiinței în tot ce face, ferindu-se de orice înfățișare a răului (I Tes. 5, 22), dar mai ales fiind dispus să facă nu numai pentru sine, ci și pentru alții și mai mult pentru alții, un lucru bun. Pe un astfel de credincios nu-l vezi nici bigot, nici fanatic în trăirea credinței, ci este echilibrat și are simțul măsurii în toate.

De aceea s-a spus că în preajma unui credincios adevărat simte prezența lui Dumnezeu și un altul mai puțin credincios.

Adevărata religiozitate se observă la credincioșii noștri, și după felul cum știu să petreacă sau să se comporte „în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stîlp și temelie adevărată” (I Tim. 3, 15). Participînd la sfintele slujbe, ei nu fac aceasta din obligație, ci din dragoste; nu din obișnuință ci din conștiință; nu pentru îndeplinirea unui program de ritual duminical, ci din dorința curată de-a gusta frumusețea cultului liturgic, de-a simți comunitatea de rugăciune cu ceilalți credincioși, de-a cînta și a se ruga împreună cu ei și mai ales de-a vibra sufletește, de-a trăi pe pămînt ca în cer, atunci cînd „noi, care pe Heruvimi, cu taină închipuim (și) sfînta cîntare aducem...”

Grija unui credincios pătruns de-o astfel de religiozitate nu se oprește la nimic din ce ar putea tulbura prezența sa sau a altora în fața sf. altar. Încă la intrare se închină cu evlavie și, apoi ajuns în fața icoanei de pe tetrapod, din mijlocul bisericii, face două închinăciuni, sărută icoana, mai face o închinăciune și apoi ia și aprinde cîteva lumînări pentru cei vii și pentru cei morți ai familiei și chiar pentru alții. După aceea își află un loc liniștit unde își adună gîndurile la rugăciune încît să simtă că „în Biserica slavei Tale stînd, în cer ni se pare a sta”.

Bunii noștri credincioși, pătrunși de o adevărată religiozitate — spre ceea ce trebuie să tindem toți

cei ce urmărim Mîntuitorului Iisus Hristos — știu că la biserică se vine și se intră nu pentru a ne arăta gîteala, pentru a ne afișa luxul, pentru a fi admirați, nici ca și cînd am intra într-o casă oarecare, fără nici o atenție la cele dinăuntru și din afară ale noastre, ci ei intră cu demnitate, cu toată seriozitatea, „cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu”, așa cum spune preotul sau diaconul la fiecare ectenie mare.

De asemenea, astfel de credincioși își fac, de pildă din Sf. Spovedanie și Sf. Cuminecătură, o problemă de profundă cercetare lăuntrică, pregătindu-se cu atenție pentru primirea acestor Sf. Taine, care, în felul acesta, vor fi cu efect în viața lor.

Dornic a se învrednici de harul Domnului, pe lîngă rugăciunea personală pe care o face, credinciosul care are simțul adevăratei religiozități doarește să fie pomenit și la Sf. Jertfă liturgică el și ai lui, vii și morți, și alții despre care-și aduce aminte, în creștineasca dragoste, atît de mult roditoare.

În acest sens, sînt semnificative pomelnice ca acestea, primite la sf. altar: „Doamne luminează-ne întunecata noastră minte, sfințește sufletele noastre. Fă-ne Doamne mai buni și drepti.” „N. se roagă pentru sănătate, înțelepciunea, îndreptarea celor necinstiți și răuvoitori”, ori „Mă rog la Dumnezeu și Maicii Domnului să fie pace în lume și în toate casele și în casa noastră să fie pace”. Smerenia și conștiința nevredniciei noastre, trăsături esențiale ale adevăratei religiozități, se desprind și din pomelnicul: „Vii-N. rog pe bunul Dumnezeu să deschidă asupra mea dragostea și mila cea sfîntă, ca să pot scoate lacrimi, să plîng să-mi spal păcatele. Bunul Dumnezeu să mă lumineze”. Sau un altul: „Doamne, ajută-mi să fiu mai bună, fără vrăjmășie, cu credință”. Ori: „Doamne, fă-le bine la cei ce-mi fac rău”.

Plin de simțiri duhovnicești se remarcă pomelnicul: „Doamne, înnoiește duhurile noastre întunecate de păcate. Luminează-ne și ne învrednicește de pace creștinească în suflete și în casă”. Pe aceeași temă de deschidere sufletească și mărinimie este și pomelnicul unei familii numeroase: „Doamne, Dumnezeul nostru, sădește în inimile noastre roua bunătății Tale; nu te depărta de la noi, bunule Doamne; dă-ne sănătate și spor în toate și ne ferește de tot răul”.

Astfel de pomelnice dovedesc la cei ce le-au dat și le dau la sf. altar o dreaptă înțelegere a vieții religioase, o trăire autentică a simțămintelor creștinești, dovedesc un suflet larg, cald, dornic de bine și înclinat mereu a face bine, un suflet în care cu adevărat Mîntuitorul nostru Iisus Hristos este prezent și lucrător.

Un astfel de suflet să ne străduim, cu ajutorul luminilor cerești, să ne formăm cu toții, căci numai în felul acesta, credința noastră, religiozitatea noastră ne va folosi cu adevărat.

Pr. Nichifor Todor

Episcopia Aradului are arhiereu-vicar

(Urmare din pag. 1)

mării la arhierie (ipopsifierea), soborul slujitorilor fiind condus de P. S. Episcop Dr. Vasile Coman al Oradiei, de față fiind P. S. Episcop-vicar Dr. Timotei Lugoianul, P. C. prof. Dr. Grigorie Marcu, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, vicari, consilieri, protopopi, preoți și diaconi.

Duminică, 26 iunie 1977, în cadrele Sf. Liturghii arhieresti — săvârșită de I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu al Banatului, P. S. Episcop Visarion al Aradului și P. S. Episcop Vasile al Oradiei — Ipopsifiul a fost birotomit într-un arhieriu.

La sfârșitul Sf. Liturghii — cu ceremonialul îndătinat — P. S. Sa Arhiereu Gherasim Hunedoreanul a fost instalat în funcțiunea de arhieriu-vicar al Episcopiei Aradului.

A fost de față P. S. Sa Episcopul-vicar Patriarhal Dr. Antonie Ploieșteanu, Secretarul Sfantului Sinod, care — din încredințarea Prea Fericitului Părinte IUSTIN, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române — a dat citire Actului Sinodal întocmit cu prilejul lucrărilor de înzestrare a Episcopiei Aradului cu arhieriu-vicar.

Departamentul Cultelor a fost reprezentat de Domnul vicepreședinte Gheorghe Nenciu, însoțit de D-l director Ion Emil Lungeanu și alți colaboratori.

Autoritățile de Stat au mai fost reprezentate prin cadre de conducere ale județelor Arad și Hunedoara.

Conducerile Sf. Mănăstiri — mai ales a celor din nordul Moldovei, ai căror stareți sînt vechi

prieteni și colegi ai noului arhieriu-vicar — au fost bogat reprezentate în programul festivităților de la Arad.

În catedrală, s-au rostit cuvîntări, noul arhieriu-vicar fiind salutat după cuvîntă de înalți ierarhi, reprezentanți ai clerului și credincioșilor, ai Adunării Eparhiale etc.

Numeroase cuvîntări au fost rostite apoi la masa oficială, dată de eparhie la reședința episcopală. Reprezentanți ai cultelor, preoți și credincioși, au adus salutul lor noului arhieriu-vicar.

La masă, a luat de asemenea cuvîntul D-l Gheorghe Nenciu, vicepreședintele Departamentului Cultelor, rostind cuvînte de caldă apreciere la adresa noului arhieriu-vicar, a P. S. Episcop eparhiot Visarion, a lucrării Bisericii noastre în contemporaneitate.

A mulțumit tuturor, vădit mișcat, P. S. Arhieriu-vicar Gherasim Hunedoreanul, arătînd că își va îndeplini înalta slujire la care a fost chemat, alături de Chiriarhul locului, Prea Sfinția Sa Episcopul Visarion al Aradului, dînd ascultare deplină Sfantului Sinod și sprijinind bisericește toate acțiunile patriotice-cetățenești pe care le îndeplinește înțeleapta Conducere de Stat a Republicii Socialiste România.

Toți vorbitorii — și în primul rînd P. S. Episcop Visarion al Aradului — au subliniat atmosfera de armonie și hărnicie în care se va desfășura și pe mai departe lucrarea spirituală a Episcopiei Aradului, în slujba căreia a fost rînduit arhieriu-vicar P. S. Sa Gherasim Hunedoreanul.

Red.

Vizita membrilor Comitetului Executiv al Uniunii și Ligii Societăților Românești din America

În ziua de 4 iulie 1977 Înalț Prea Sfințitul Nicolae, Mitropolitul Ardealului, a fost vizitat, la Schitul Păltiniș, de către membrii Comitetului Executiv al Uniunii și Ligii Societăților Românești din America, aflați în vizită în România, împreună cu familiile lor în acest an al centenarului independenței Patriei noastre, ca oaspeți ai Asociației „România”.

În biserica schitului oaspeții au fost salutați de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae în prezența P. C. Pr. Prof. Dr. Grigorie Marcu, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. Arhid. Dr. Constantin Voicu, prorectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. Pr. Prof. Ioan Ică și P. C. Pr. Prof. Dumitru Abrudan de la același institut.

La recepția care a urmat, Domnul John C. Coman, președintele Uniunii și Ligii, a declarat că membrii delegației au fost adînc mișcați de recepția dată de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae și care s-a desfășurat într-o atmosferă de adevărată frățietate românească. Dintre multele locuri pe care membrii Comitetului Executiv al Uniunii și Ligii vor avea ocazia să le viziteze, acesta va rămîne în amintirea lor ca un moment deosebit al vizitei lor în România.

Recepția a luat sfîrșit într-o atmosferă de adevărată frățietate românească, în timp ce se cîntau cîntece românești pe care membrii delegației le-au învățat în copilăria lor. Mulțumind Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae pentru această recepție, Domnul John C. Coman și-a exprimat speranța că nu va trece mult timp pînă cînd astfel de vizite în țara de obîrșie vor avea loc din nou.

Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a urât oaspeților să se simtă bine în țara noastră și a spus că această vizită contribuie la întărirea legăturilor de la suflet la suflet, de la inimă la inimă. Vom duce mai departe aceste întîlniri și le vom populariza în cercuri mai largi pentru ca prin această înfrățire românească să mărturisim unitatea noastră nu numai a românilor din țară ci și de pretutindeni.

Ridicăm paharul — a spus în încheiere Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae — pentru românii de pretutindeni, pentru România, pentru președintele României. România este cunoscută prin politica ei de pace și prietenie prin care se slujește luminoasă prezență românească în întreaga lume.

A. Jivi

Vizite frățești la Episcopia Alba Iuliei

În 6 iulie a. c. a sosit în vizită la reședința Episcopală ortodoxă de Alba Iulia grupul membrilor Uniunii și Legii Societăților românilor din America, în frunte cu D-l John Coman, președintele Uniunii, invitați ai Asociației „România” pentru a vizita țara noastră.

P. S. Episcop Emilian și colaboratorii au întîmpinat pe oaspeți în Catedrala episcopală, făcîndu-li-se de către P. S. Sa o prezentare a istoricului Alba Iuliei și a așezămîntului episcopal, după care au vizitat Muzeul și Sala Unirii din localitate.

P. S. Episcop Emilian a primit apoi pe oaspeții români din America la reședința episcopală, oferindu-li-se ultimele noutăți din lucrările tipărite de Episcopie.

În dorința de a cunoaște viața monahală și trăirea ortodoxă de la Mănăstirea Rîmet, oaspeții români au fost conduși de către P. S. Episcop Emilian la această veche vatră mănăstirească, fiind întîmpinați de soborul mănăstirii.

În aceeași zi seara, după vizitarea capelei bisericii, monument istoric din sec. XV, a colecției muzeale și a atelierelor de covoare, oaspeților li s-a servit o cină de către viețuitoarele mănăstirii.

Cina s-a desfășurat într-o atmosferă de dragoste frățească ceea ce rezultă și din impresiile consem-

nate în cartea de Aur. „Cred că sînt în asertimentul Uniunii și Ligii Societăților românilor americani, al domnului președinte John Coman, cînd spun că noi românii de peste tot din lume nu putem fi întregi unii fără alții — nici în inimă, nici în viitor, și că nimic nu este prea mult pentru a trudi la întregirea sufletelor și ființei noastre. În acest sens, vizita la Alba Iulia, din 6 iulie 1977, pîstorită și luminată de grația și înțelepciunea P. S. Emilian, să fie o treaptă înaltă spre întregire și unire.” ss. Vicepreședinte George Pulca.

Tot în ziua de 6 iulie a venit în vizită la Alba Iulia, ca invitată a Asociației „România”, Prof. Marta Neag din Ohio, originară din Valea Bîrgăului, fiind preocupată îndeosebi de probleme legate de istoria poporului nostru. Datele istorice prezentate i-au creat adevărate emoții, fapt pentru care a plecat cu impresii dintre cele mai bune despre ospitalitatea românească, scriind în Cartea de Aur între altele: „Sper că aceste meleaguri dragi și istorice vor atrage o mulțime de români americani în speranța apropierei și a unirii cu românii din America. Cu cea mai înaltă apreciere.” ss. Marta Neag.

Pr. P. Pleșa

Festivitate la Institutul Teologic Sibiu

Miercuri, 17 august 1977, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu a avut loc deschiderea festivă a cursurilor de îndrumare pastorală și misiunară a clerului, seria a 63-a, la care participă preoți din toată Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române.

Din încredințarea P. F. Părinte Patriarh Iustin, festivitatea a fost prezidată de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

După cîntarea de către toți preoții a rugăciunii „Împărate ceresc”, festivitatea a fost deschisă printr-o cuvîntare rostită de P. C. rector Gr. Marcu, care a subliniat importanța momentului, reliefînd totodată scopul pe care îl au cursurile de îndrumare, între care reținem cultivarea „învățăturii sănătoase”, cum numește Sf. Apostol Pavel învățătura noastră de credință și morală, și cunoașterea cît mai deplină a realizărilor poporului nostru, pentru ca fiecare preot să dea „răspuns bun” în lucrarea pe care o săvîrșește.

Vorbitorul a subliniat de asemenea contextul patriotic în care se desfășoară cursurile, marile aniversări din acest an, și insistă asupra formării religio-morale a slujitorilor bisericești, Biserica noastră avînd nevoie de „preoți în ființa cărora totul predica”. P. C. Sa a făcut totodată o prezentare a personalității P. F. Patriarh Iustin.

În continuare, preoții cursanți au cîntat imnul religios „Taina creștinătății”.

C. pr. I. Săbăduș (Arhiepiscopia Bucureștilor), care a luat cuvîntul în numele preoților, a mulțumit Sf. Sinod, P. F. Patriarh Iustin, pentru organizarea acestor cursuri și grija pe care le-o poartă.

C. Sa apreciază ca foarte necesare cursurile de îndrumare, preoții avînd nevoie de studiu continuu pentru „a învăța drept cuvîntul adevărului”, cum spune o rugăciune liturgică.

Exprimă totodată angajamentul preoților de a fi receptivi la ceea ce se predă, la programul de studiu și rugăciune, valorificînd în parohie cunoștințele dobîndite.

Preoții cursanți execută în continuare compoziția: „Republică, măreață vatră.”

A luat apoi cuvîntul I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care transmite binecuvîntarea P. F. Părinte Patriarh Iustin, pe care îl reprezintă la această festivitate.

Plecînd de la galeria de profesori, ale căror tablouri sînt expuse în aula Institutului, I. P. S. Sa face apoi un istoric al acestui vechi și venerabil așezămînt de învățatură teologică, insistînd cu deosebire asupra lui Gh. Lazăr și a mitropolitului Andrei Șaguna.

I. P. S. Sa aduce de asemenea în atenția preoților cursanți unele pagini din istoria țării noastre, zăbovind cu deosebire asupra unității și continuității poporului român.

I. P. S. Mitropolit Nicolae vorbește apoi de chipul intelectual și moral pe care trebuie să-l aibă preotul de astăzi, care să vibreze la harul Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, ceea ce presupune din partea preotului o deosebită puritate spirituală.

În partea finală a cuvîntului, I. P. S. Sa a omagiat personalitatea Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, care a ridicat nespuse de mult prestigiul Patriei noastre în lumea contemporană.

Cuvînte de respect a exprimat de asemenea la adresa P. F. Părinte Patriarh Iustin.

A mulțumit de asemenea conducerii Departamentului Cultelor pentru sprijinul acordat.

Festivitatea s-a încheiat cu compoziția patriotică „Trei culori”.

R.

Emanuil Gojdu

(Urmare din pag. 1)

și-au putut desăvîrșit studiile și au ajuns bărbați luminați ai poporului, apărători ai cauzei lui drepte și propagatori ai graiului și culturii românești.

În memoria împlinirii celor 175 ani de la nașterea lui Emanuil Gojdu au avut loc serbări și simpozioane în școlile și instituțiile culturale din Oradea. În biserica „cu lună” s-a ținut la 20. II. a. c. un parastas pentru odihna sufletului său și s-a evidențiat personalitatea lui. Ca semn al recunoștinței pentru ceea ce a însemnat el pentru Biserica ortodoxă din nord-vestul țării, în sala muzeului de la reședința episcopală a Oradiei, este pictat chipul lui Emanuil Gojdu între ctitori și se păstrează un bust al său în muzeu.

Părintele VASILE

„Contribuția Transilvaniei la luptele antiotomane“ Un gest simbolic de o înaltă semnificație: „Miorița“ — tradusă în sîrbește

În zilele de 1—3 august 1977, la Centrul Universitar Sibiu s-a desfășurat colocviul „Contribuția Transilvaniei la luptele antiotomane“.

Au participat peste 200 de cercetători din domeniile istoriei, filologiei, etnografiei, folclorului și artei din R.F. Germania, Luxemburg, Belgia, Franța, Austria și România.

Colocviul a cuprins mai multe comunicări științifice.

La lucrările colocviului, Asociația România a fost reprezentată prin prof. M. Berceanu, iar Academia R.S.R. prin prof. Șt. Ștefănescu președintele Secției de istorie.

Partea organizatorică a acestei prestigioase întâlniri a fost asigurată de „Centrul de Științe Sociale“ condus de prof. dr. Carol Göllner.

La deschiderea colocviului au mai participat ca invitați I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de P. C. rector Gr. Marcu și P. C. prof. T. Bodogae, precum și eminența sa dr. Albert Klein, episcopul Bisericii evanghelice C. A., împreună cu soția și un grup de colaboratori.

Oaspeții au participat la cinele oferite de Episcopia evanghelică și de Arhiepiscopia Sibiului.

La cina oferită la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a rostit o vibrantă cuvîntare, reliefînd sprijinul acordat de Biserica Ortodoxă Română tuturor năzuințelor spre mai bine și unitatea poporului român, zăbovind cu deosebire asupra contribuției Bisericii Ortodoxe Române la războiul pentru cucerirea Independenței de Stat din 1877—1878.

Vizite ecumeniste

Între 15—22 aprilie 1977, Canonicele Michael Hamond Moore, Consilierul Biroului de Relații Externe al Arhiepiscopului de Canterbury (Anglia), a făcut o vizită Bisericii Ortodoxe Române. Revd. Moore a făcut doi ani studii de specializare la doctorat la Institutul teologic din București cu cca 10 ani în urmă.

În 16. IV. a.c. a fost primit în audiență de I. P. S. Iustin al Moldovei și Sucevei, Patriarh Locotenent în acea perioadă, fiind prezent P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, Vicar patriarhal.

În aceeași zi, oaspetele englez a vizitat Ambasada Britanică din București.

Duminică, 17 aprilie, Canonicele Moore a săvîrșit liturghia la biserica anglicană din București, iar după-amiază a asistat la o slujbă în biserica luterană.

Între 18—20 aprilie, Canonicele Moore a început o vizită în Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos, la invitația I. P. S. Arhiepiscop Antim. La Galați, oaspetele englez a vizitat catedrala și centrul arhiepiscopal, muzeul de istorie, biserici din oraș. S-au vizitat apoi mănăstirile Celic-Dere și Cocos.

La Tulcea, s-a vizitat catedrala, muzeul Delta Dunării, muzeul de istorie și biserici din oraș.

La Constanța, unde Canonicele Moore a fost însoțit de P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul, a vizitat catedrala, bazilica paleo-creștină din port și alte biserici, stațiunea Mamaia și litoralul.

Revenind în București, Canonicele Moore a vizitat Seminarul și Institutul teologic, unde s-a întâlnit cu profesori și cadre de conducere ale acestor instituții. A vizitat apoi Mănăstirile Căldărușani și Țigănești.

Vineri, 22 aprilie, după o vizită la Mănăstirea Cernica, Rev. M. Moore a părăsit România.

*

Între 29 aprilie—2 mai 1977, Ex. Sa Episcopul Tadeusz Majewski, președintele Bisericii Vechilor Catolici din Polonia, a făcut o vizită Bisericii Ortodoxe Române.

Vineri, 29 aprilie, Episcopul Tadeusz Majewski a sosit la București, fiind întâmpinat la aeroportul Otopeni de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, P. C. pr. Dumitru Soare, consilier patriarhal și C. diac. Ioan Caraza, de la Sectorul Relații Externe Bisericești, ca interpret.

În aceeași zi, Episcopul Majewski a depus o coroană de flori la mormîntul Patriarhului Justinian din biserica „Radu Vodă“, în numele Bisericii sale și a Uniunii Internaționale a Bisericilor Vechi-Catolice. Aici a fost întâmpinat de P. S. Episcop-vicar Roman Ialomiteanul, de profesori și elevi ai Seminarului Teologic.

Din învățăturile Sf. Ioan Gură de Aur

— Cel ce este convins că n-a făcut nimic mare, oricîte ar face, numai acesta este cu adevărat cel ce se smerește, cel ce nu crede că încă a ajuns desăvîrșit.

— Nimic nu este atît de trebuitor ca curăția vieții, nimic nu este atît de armonios și plăcut ca viața cinstită, nimic nu este atît de potrivit ca virtutea.

— Niciodată nu vei practica virtutea dacă nu o vei iubi. (Pentru a lucra binele, cu folos, trebuie să-l iubim mai întâi.)

— Liniștea o vei găsi numai acolo unde oamenii viețuiesc cu dreptate și întovărășiți de virtute.

Lacomul, de pildă, niciodată nu se va împăca cu un alt lacom.

— Pentru aceea ți-a dat Dumnezeu gură și limbă, ca să edifice pe aproapele, dar cînd tu strici în loc să zidești, mai bine este a tăcea și niciodată a nu mai vorbi. Pentru că și mîinile zidarului sînt demne de tăiat, dacă în loc să clădească, ele strică.

— De nu va fi cineva supus și respectuos față de părinții săi, acela niciodată nu va fi blînd și îngăduitor cu alți oameni. Dar și părinții culeg cei dinții roadele, dacă cresc pe copii lor obraznici, nerușinați, neascultători, bătărași.

— Nimeni să nu nădăjduiască cele bune, dacă n-a făcut bine, chiar de ar avea mii de strămoși drepiți și buni.

— Să fim pentru cei de aproape ai noștri, ceea ce voim să fim pentru noi înșine.

Un gest simbolic de o înaltă semnificație: „Miorița“ — tradusă în sîrbește

Revista „Folclor“ din capitala iugoslavă a publicat în 1974, în traducerea sîrbă, minunata noastră baladă „Miorița“, traducerea datorîndu-se cunoscutei prietene a țării noastre, Vukosava Karanovici.

„Miorița“ fusese premiată în 1972 prin UNESCO, iar în „Anul Internațional al Cărții“ editura „Albatros“ publica în București traducerea ei în limba: engleză, germană, rusă și spaniolă, adăugîndu-i totodată și o înregistrare sonoră printr-un disc „Electrecord“ și o prezentare într-o scurtă prefață de prof. Zoe Dumitrescu-Bușulenga. „Miorița“ ne aduce aminte de valorile netrecătoare ale spiritualității românești de dincolo de veacuri. Iată acum un nou prilej ca vecinii noștri să ne simtă și pe această cale parcă mai aproape, dincolo de apropierea geografică și istorică în care am conviețuit.

Mama traducătoarei a fost româncă din părțile Sucevei. Simbolic semn de prețuire i-a închinat fiica! Bunurile culturale prezintă căi minunate de apropiere între popoare.

Lucrarea vrea să fie „un omagiu de iubire și stimă nemărginită, zice traducătoarea, pentru scumpa mea mamă, dar și pentru dragostea pe care o simte față de patria ei dragă. După moartea mamei, încheie patetic traducătoarea, n-am decît să continui să traduc mai departe și alte lucrări, spre a face cunoscute lumii noastre cîte comori se ascund în literatura română“.

Notăm că d-sa a mai tradus din clasicii noștri atît din Sadoveanu cît și din Rebreanu.

Prof. T. Bodogae

† Prot. icon. stavr. Gheorghe Cotoșman

În 12 ianuarie 1977 a trecut la cele veșnice, după o îndelungată suferință, protopopul iconom stavrofor dr. Gheorghe Cotoșman.

Născut la 6 octombrie 1904 dintr-o familie de țărani, Petru și Florica din Sînnicolaul Mare, jud. Timiș, a urmat în comuna natală cursurile școlii primare, după care a fost trimis de părinți să urmeze cursurile școlii normale din Arad. Răspunzînd chemării lăuntrice de a deveni slujitor al altarului Bisericii străbune, se înscrie la fosta Academie teologică din Arad.

Începînd cu anul 1927, timp de zece ani, a desfășurat o fructuoasă activitate pastorală la parohiile Jimbolia, unde a temeluit biserica și casa parohială și apoi la București, peste tot fiind mult apreciat și prețuit de enoriașii săi. A folosit acest răstimp și pentru desăvîrșirea pregătirii teologice, încunînd-o cu dobîndirea titlului de doctor în Teologie.

Ca o prețuire a calităților sale, în anul 1937 a fost numit profesor titular la Academia teologică din Caransebeș unde, timp de alți zece ani, a contribuit la formarea multor generații de preoți.

După reînființarea Mitropoliei Banatului a fost chemat să ocupe postul de consilier, iar din anul 1950 pînă în 1968, cînd s-a retras la pensie, pe aceea de vicar administrativ.

Protopopul dr. Gheorghe Cotoșman a făcut parte din șirul acelor slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române care și-au legat numele de realizarea unora dintre visurile înaintașilor privind un scaun episcopal la Timișoara și reînființarea Mitropoliei Banatului. Cercetării și punerii în lumină a trecutului bisericesc bănățean i-a consacrat o mare parte din eforturile sale, publicînd numeroase studii.

În 14 ianuarie a.c. a fost prohodit de un sobor de preoți și diaconi, panegricul fiind rostit de P. C. pr. Ilie Maier, vicar administrativ eparhial, din Timișoara, apoi corpul neînsuflit a fost depus la cripta familială din cimitirul parohiei Timișoara I.

Aflat departe de orașul de reședință în acele momente I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a trimis îndureratei familii o telegramă, exprimînd compasiunea și sincerul regret pentru pierderea suferită.

